

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

daran denkt man nicht, trotzdem man Kameraden fallen sieht. Man rennt vorwärts, heran an den Feind. Gefüls- und Gedankenwelt scheint in diesem Augenblick ausgeschaltet zu sein. Oft wird in längerem Gefecht noch eine Stimmung laut, das ist der Hass, eine rasende, zitternde Wut, gegen den Feind. Alles Widerwärtige schiebt man ihm als Veranlassung zu und wünscht, handgreiflich den Zorn zu äussern. Indem sich diese Wut mit einem gewissen Vaterlandsgefühl mischt, entsteht ein eigenartiges, unbeschreibliches Kampfgefühl.

Die Schlacht ist geschlagen, und die Stimmung danach lässt sich in folgendem

Olyan fogalmak támadnak fel a lelkében, melyekre nem igen szabad háborúban gondolnia. Élet. Halál. Kell-e a halálnak lennie, hogy élet lehessen. minden tenyészetet du-sabbá tesz-e a bomló élet ereje? Mi lesz a világot rengető háború után? Gazdagabb élet fog-e sarjadzani a romokon, amint itt a sirok növényzete pompázóbb, emberi testek széthulló anyagaitól?

Nem értem a sírfelírások nyelvét, de tudom miről szólnak. Szerelem, jóság, meleg, önfel-áldozó, odaadó családi érzelmek; üres és kihült otthonok ziháló, már könnytelen, keserű, inkább alázatos, semmint lázadozó panaszszavak szónak róluk:

— Család, szeretet, melegség . . .

Nekem is még nemrég közöm volt hozzájuk. Most nincs.

A szerb sírkövekbe belefoglalták az elhúnyt arcképét. Néhányat sürgető, ellenállhatatlan kiváncsisággal megnézek. Sápadt, beesett szemű, szinte bocsánatkérően békés tekintetű arcok néznek rám, rossz szabású, fél-szeg ünneplő kabátokból. Sovány iparosszabású ember bozontos bajuszú földmíves, fiatal leány fehérruhás képe ábrándos, várakozó évek ürességét, betöltetlenségét sírja a tekintetével . . . Ezek az ellenségeim?

Érzem, hogy veszedelmes gondolatok kátyujába keveredtem. Félbe akarom szakítani a gondolkozást. Nem meggy. A megindított gondolatsornak tehetetlenségi nyomatéka van. Elűzni a káros gondolatokat nem tudom: tehát úzni kezdem. Szaporázom, serkentem. Hadd peregjenek le gyorsan, mint a mozgókép filmje.

A háború egész bőlcselete akaratlanul, végigharsog benuem. A sírdombok felett tarka pillangók szállnak és én úgy szeretném ebben a pillanatban az egész lelkemet ezekre a tovalibbenő szárnyakra bízni . . .

Egy füttjel tettre int és én megkönyebülten menekülök a halál országának erényesztő csendjéből az élet véres, de talán teremtő zivatarába . . .

Dr. Ballagi Ernő, tart. hadnagy.

Die ersten Kriegsgefangenen bei Sabac.
Az első hadifoglyok Sabácnál.

zusammenfassen: Zunächst ist es ein gewisses befriedigendes Gefühl, gesiegt zu haben. Doch wenn man dann die gelichteten Reihen der Kameraden sieht, dann zieht eine wehmütige Stimmung durch die Seele. Dann wird man sich erst bewusst, in welcher Gefahr man geschwebt hat. Neben dem Schmerz um die gefallenen Kameraden taucht ein heißes Dankgefühl auf. Alle diese Stimmungen laufen schliesslich aus in ein Ruhebedürfnis. Es ist ein Gefühl der Abgeklärtheit in dem Bewusstsein, seine Pflicht getan zu haben. Die müde Seele sehnt sich nach Ruhe, und der Krieger sinkt ungewollt in einen sanften Schlummer, in dem der Ernst der Zeit für Stunden vergessen wird.